

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocukların ruhsal ve bedensel sömürüsüne sebebiyet veren çocuk işçiliğinin tüm boyutlarıyla araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınması sağlamak üzere Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Dirayet TAŞDEMİR
Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

Çocuk işçiliği, insani gelişim açısından ciddi bir sorun olarak görülmektedir. Çocuk işçiliğinin gün geçtikçe artmasının en büyük sebebi yoksulluktur. Çocuklarda yoksulluk, en temel beslenme, sağlık, eğitim ve barınma imkânlarına sahip olamamayı kapsamaktadır. Bu durum yoksul çocukların maddi, manevi ve duygusal açıdan yoksun kalarak gelişimlerini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle çocuklarda yoksulluk; çocukların zihinsel ve bedensel gelişme açısından ihtiyaçlarını karşılayamamalarının yansıra erken yaşlarda zorunlu olarak çalışma hayatına katılarak işçi olmalarına neden olmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) tanımına göre; "15 yaşın altında aile bütçesine katkıda bulunmak, ya da yaşamını kazanmak amacıyla çalışanlar "çocuk işçi" veya "çalışan çocuk" olarak adlandırmaktadır. Türkiye'de çocuklar genel olarak "çocuk işçi, çıraklık, zorunlu olarak sokakta çalıştırılan çocuklar" olarak sınıflandırılmakta; ancak bu ayrımın temeli çocukların kayıtlı (sosyal güvenceli) ya da kayıtsız çalışmasına ve eğitim hayatına devam edip etmemesine dayanmaktadır. Çocuk işçi statüsünde çalışma, 18 yaş altı tüm çocukları kapsarken, 'sokakta

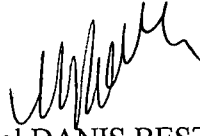
çalışan çocuklar' küçük işletmelerde ya da sokakta kayıtsız ve güvencesiz olarak çalışan çocukları ifade etmektedir. Çıraklık ise bir meslek ve sanatı öğrenmek için hem teorik hem de pratik bilgiyi kapsayan bir eğitim sisteminin içinde olan çocukları kapsamakta; ancak bir meslek edindirmek amacıyla hayata geçirilen çıraklık uygulaması, bugün yaşanan ekonomik süreçte çırakların da bir işçi olarak çalıştırılmasına yol açmaktadır.

DİSK /Genel-İş Sendikası'nın "Türkiye'de Çocuk İşçi Olmak" başlıklı raporuna göre Türkiye'de 15 yaş altı ve tarımsal alanlarda mevsimlik olarak çalışan çocuklara ilişkin veriler bulunmamaktadır. Rapora göre mesleki eğitim alan özellikle turizm sektöründe uzun saatler çalıştırılan stajyerler, yani 'çocuk işçiler' ve çocuk işçiliği sayılabilecek uygulamalar ile çıraklık eğitimi alanların resmi olarak çocuk işçi sayılmamasına karşın, 2012 yılından itibaren çocuk işçi sayısı ülkemizde artmıştır. 2012 yılında 601 bin olan 15-17 yaş arası çocuk işçi sayısı, 2016 yılına gelindiğinde 709 bin olmuştur

Çıraklık, bir mesleği öğrenmek ve devamında bu meslekte uzmanlaşmayı ifade eden bir çalışma biçimi iken, günümüzde emek yoğun üretimin yerini teknoloji yoğun çalışma düzeninin alması ile birlikte çıraklar basit teknolojik aletleri kullanan "vasıfsız ve ucuz işgücüne" dönüşmektedir. Durum böyle olunca da çocuklar ister kayıtlı ister kayıtsız, ister çırak ister sokakta çalışsın, küçük yaşlarda korumasız, geleceksiz ve güvencesiz bir şekilde çalışmak zorunda kalmaktadır. Yine DİSK /Genel-İş Sendikası'nın "Türkiye'de Çocuk İşçi Olmak" başlıklı raporuna göre 2015 yılında 17 yaşına kadar çalıştırılan çırak sayısı 401 bin 464 olarak açıklanmıştır. SGK' nin yayınlamış olduğu verilerde ise çırak işçi sayısı oldukça yüksektir. Aralık 2016 verilerine göre çırak işçi sayısı 1 milyon 170 bin' dir. Bu verilere dayanarak çırak ya da çocuk işçi ayrımı yapmadan genel olarak ülkemizde çalışan çocuk sayısının yaklaşık 2 milyona yaklaştığı görülmektedir. Bu durum çocuk emeği sömürsünün geldiği noktayı açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

İşçi Sağlığı İş Güvenliği Meclisi'nin raporuna göre, 2012 yılında 32 çocuk, iş cinayetlerinde hayatını kaybetmişken, 2016 yılına gelindiğinde bu sayı 56'ya yükselmiştir. Ayrıca son olarak Adana'da mobilya atölyesinde çalışan 16 yaşındaki çocuk işçi Ömer Faruk Sever'in 1 Mayıs İşçi Bayramı'nda asansörde sıkışarak iş cinayetine kurban gitmesi günün anlamı itibarı ile de son derece içler acısıdır.

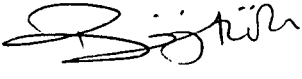
Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 1. maddesine göre; 18 yaşından küçük herkesin çocuk sayıldığı ve devletin başlıca görevlerinden birinin de çocukları korumak olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu bağlamda, çocuk haklarını korumak ve çocuk işçiliğine son vermek için TBMM'nin gerekli önlemleri almasını ve bu amaçla meclis araştırması açılması gerektiğini talep ediyoruz.

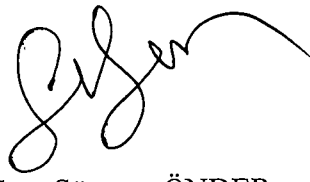
Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Adana Milletvekili

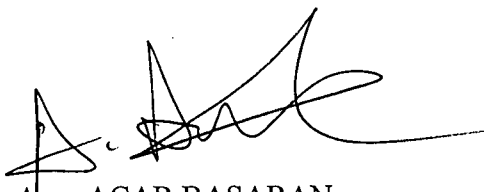
Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

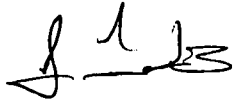
Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP Ankara Milletvekili

Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

Mehmet Ali ASLAN
HDP Batman Milletvekili

Saadet BECERELİ
HDP Batman Milletvekili

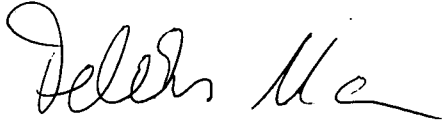
Hişyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

Mizgin İRGAT
HDP Bitlis Milletvekili

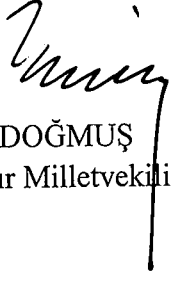
Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

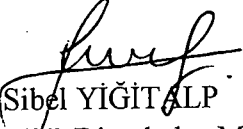
Feleknas UCA
HDP Diyarbakır Milletvekili

İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

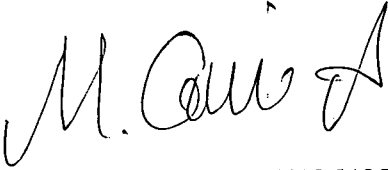
Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili

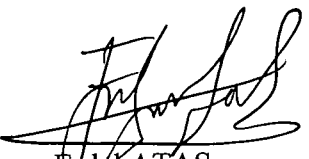
Mahmut TOĞRUL
HDP Gaziantep Milletvekili

Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili

Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili